

Svećenik - muškarac

“Bog na tebe gleda, tko god ti bio, onakva te gleda kakav osobno jesi. Znade što je u tebi, sve tvoje osjećanje, razmišljanje, tvoje sposobnosti i želje, tvoju snagu i tvoje slabosti. Ne voliš ti više sebe, nego što te on voli”.
Kardinal John Henry Newman

U kršćanskoj tradiciji stoljećima se je duhovnost nastojala živjeti i razviti izvan spolnosti. Asketska duhovnost i askete nastojale su zaboraviti čak i sam pojam spolnosti te ne znati ništa o sadržaju iste. Danas su, na sreću, naglasci izmjenjeni. Današnji asketa želi znati kako je sam Gospodin Isus živio vlastitu spolnost. Navodi se da je bio nježan prijatelj s Martom i Marijom, da je obratio žene kao Mariju Magdalenu i samaritanku; da je izliječio neke druge žene; da su ga općenito žene slijedile te mu se divile (čak i njegovoj tjelesnoj ljepoti). Očito Isusu vlastita spolnost, kao dio njegove osobnosti - onoga što On jest (pravi Čovjek - muškarac) služi kako bi uspostavio prijateljske odnose s drugima, kako bi izrazio svoju duboku i nježnu osjećajnost; kako bi, u konačnici, posvjedočio svoju intimnu i duboku ljubav prema Ocu. I na temelju njegove spolnosti (njegova “biti muško!”) osobe njegova vremena su doživjele kako je njegovo čovječstvo postalo prikladno da bude sakrament priopćenja Očevih riječi i Očeva Duha. Ukratko, kako je njegovo čovječstvo u njegovoj konkretnoj, ali i savršenoj muškosti postalo instrumenat božanske Riječi.

U suvremenom svijetu i kulturi spolnost se doživljava kao dinamizam koji prožima cjelokupno ljudsko biće; dinamizam koji uključuje sve ljudske sposobnosti i snage; koji obilježava “ja” pojedine osobe kao neponovljive jedinice u ljudskoj zajednici. Čovjek je posvema i sav spolno biće, makar njegova spolnost nije jedino što čini njegovo čovječstvo. Način razmišljanja, htjenja, čak i način vjerovanja i caritasa (ljubavi prema drugome) izražavaju se na način individualizirale, uosobljene spolnosti. Spolnost kao takva utiskuje duboku evoluciju u ljudsko “ja”, jer ga potiče da se mijenja, da sazrijeva, da se otvara drugome. Spolnost je načelo i polazište međusobnih odnosa. Ona budi i razvija najdublje sposobnosti ljudskog “ja”, ali istovremeno može, kod egocentričnih osoba, biti uzrokom sterilnosti, besplodnosti tih osoba. Ljudska spolnost je po svojoj najdubljijoj naravi dinamizam koji produhovljuje ljudski “ja”, uz uvjet da ta sama spolnost bude prožeta oplemenjenom uzvišenom ljubavlju. Istinska vjera može se javiti i živjeti jedino ondje gdje postoji autentična ljubav. Na temelju iskustva darovane i primljene ljubavi osobna spolnost je na ispravan način probuđena, prosvijetljena i življena. Zato ako osoba nema iskustvo da je ljubljena zbog nje same, zbog onoga što ona jest, ta će osoba teško na ispravan način živjeti vlastitu spolnost. Stoga se i celibat, kao način življena vlastite spolnosti može radosno i autentično živjeti tek ako se posjeduje iskustvo neizmjerne ljubavi kojom nas ljubi Bog (Krist).

Spolnost u Svetome Pismu - Židovi su osjećali sram i stid prema spolnom genitalnom životu (usp. Lev 20,21); doživljavali su ga kao životinjsku sferu u čovjeku, nešto što treba ograničiti na privatnost pojedine osobe; nešto što je u biti onečišćavalo čovjeka tako da se je poslije spolnog odnosa zahtijevalo obredno čišćenje da bi se pristupilo kultu (usp. Br 6,2-21; Lev 7,19-20). Ova obrednja čišćenja spriječila su da se u židovskom narodu uvede sakralna pristitucija koja je bila prisutna u grčkoj i rimskoj religiji. U NZ-u nailazimo na drugačiji pristup. Isus naučava da čovjeka ne očišćava dodir sa stvarima niti s osobama, nego da nečistoća proizlazi iz ljudskog srca (usp. Mk 7,15s). Nečistoća je ustvari plod grijeha. Čistima je sve čisto, tako i vlastita spolnost (usp. 1 Tit 1,15). Čovjek se treba očistiti jedino od nečistoće koja dolazi od grijeha (usp. 1 Iv 1,7; Heb 9,22); a to očišćenje nam je postignuto predragocjenjenom krvlju Kristovom (usp. 1 Iv 1,1) i njegovom riječju (usp. Iv 15,3).

Objavljena riječ ne samo da oslobađa spolnost od krivih poimanja nametnutih određenom kulturnom i (ne)kulturnom praksom, nego pokazuje koji je najdublji i autentični smisao ljudske spolnosti. Spolnost se promatra kao sposobnost i mogućnost novih ljudskih odnosa, kao otvorenost drugome, kao najdublji između svih međuljudskih odnosa. Zbog tog razloga spolnost je u funkciji prokreacije i suradnje s Božjim stvarateljskim djelovanjem (Post 1,28s.) te se treba živjeti u okviru zakonitih bračnih odnosa (usp. Post 2,18s.; Pnz 17,17) ili u posvemašnjem predanju sebe onome što je iznad čovjeka. Kroz simbolizam i sliku spolnosti Sveto Pismo izražava odnos između Jahve i njegova naroda (usp. Hoš 1-3; jer 3,8s; Ez 16 i 23; Iz 50,1). Izabrani narod se poučava da živi vlastitu spolnost na način da oslikava odnos saveza između Boga i naroda. Na način na koji je ustanovljen Savez treba živjeti i bračnu spolnost: ona treba biti simbolično ogledalo zajedništva kojeg Bog živi s ljudima. U kršćanskom savezu sjedinjenje zaručnika simbolizira način na koji je Bog u Kristu sjedinjen sa svojim narodom sabranim u Crkvu. Isus na postavljeno pitanje o bračnoj zajednici u budućim vremenima odgovara da će eshatološki savez biti ostvaren kao posvemašnje zajedništvo ljubavi s Bogom, zbog čega će postati izlišan simbolizam spolnosti kao takav. Baštinići života će postati poput anđela, kaže Isus (usp. Mk 12,25).

Sama evanđelja preferiraju stanje celibata pred bračnim stanjem, ne samo jer je celibat viđen kao anticipacija konačnog stanja blaženstva. Eshatološki život u nebu posve je različit od stanja djevičanstva u sadašnjosti. U zemaljskom životu sama djevičanska ljubav se živi u okviru vlastite osobne spolnosti. U budućem, vječnom životu naša opstojnost će biti nova; spolnost će biti ostvarena jer će Bog biti sve u svima; stoga ćemo biti poput anđela. U evanđeljima se celibat za vrijeme zemaljskog života shvaća kao veća raspoloživost za služenje, za crkveno poslanje; kao mogućnost da se osoba u slobodi ponudi za putujuće misionarsko i misijsko djelovanje. Ako se netko ne ženi i udaje, čini to kako bi bolje služio kraljevstvu Božjemu (usp. Mt 19,12). Pavlova je riječ da se neoženjen i neudata brine za Gospodnje i kako da ugodi Gospodinu (usp. 1 Kor 7,32).

Kakva je povezanost između spolnosti i svetosti te na koji način naša spolnost utječe na naš duhovni život? Prvo, spolnost kao stvarnost koja označava i obilježava svako ljudsko biće kao muško ili žensko nije elemenat koji bi utjecao na primanje božanske milosti (usp. Gal 3,27-28: "... *nema više muško žensko*"). Ipak je spolnost dinamizam koji određuje način čovjekova duhovnog življenja i života za vrijeme njegova zemaljskog života. Naime, ona prožima čitavo ljudsko biće, čak i njegove najduhovnije, najdublje i najuzvišenije sfere. Tako biti muško ili žensko može na planu stečenih kreposti utjecati na raspoloživost pojedine osobe da po naravi lakše steknu jedne, a ne druge kreposti. Ženske će osobe, upravo zbog svoje spolnosti - ženstvenosti lakše stjecati kreposti vezane za majčinstvo: suosjećanje, razumijevanje, skrb za siromašne, strpljivost itd. Muškarci će naprotiv lakše stjecati kreposti vezane za rad, za djelovanje, za učinkovitost itd.

Prema Objavi spolnost je nešto dobro što je Bog stvorio (usp. Post 1,27), premda ju je grijeh izopačio (usp. Post 3,7). Spolnost treba prihvatiti u njenu stvarno ljudskom smislu te izbjeći svako mitološko, nezrelo poimanje. Sveto Pismo se ne zaustavlja na spolnosti u njenom znanstveno-psihološkom poimanju, nego upućuje na najdublji smisao spolnosti kao prokreativne, sustvarateljske snage koja je čovjeku darovana od Boga te koja je kadra na dubok način izraziti odnos samoga Boga prema njegovu narodu. Stoga je ona sveta stvarnost koju treba prihvatiti i živjeti kao Božji dar te biti odgovoran u tom življenju.

Danas je spolnost - koja je po sebi sveta - profanizirana, ponižena i zgažena. U pornografskoj industriji, koja cilja na čovjekove najniže strasti, osoba je svedena na njenu genitalnost. Sama je osoba desakralizirana i pogažena. Potrebno je iznova vratiti i obnoviti dostojanstvo ljudske osobe, a potom i dostojanstvo - svetost njene spolnosti. Naučiti se u drugome gledati ne objekt, nego osobu koja je neizmjerljivo vrijedna poštovanja i za koju je Krist svoju krv prolio. Prihvatiti s ljubavlju i zahvalnošću i vlastito tijelo te mu posvetiti

dostatnu brigu, ne pretjeranu! Vlastitu spolnost - biti muško - doživjeti kao Božji dar, kao mogućnost da se na Kristovoj liniji uspostave duboki i iskreni međuljudski odnosi s kolegama svećenicima i općenito s drugim ljudima. Ne svoditi nikada spolnost - u konačnici samu ljudsku osobu - na njenu genitalnost. Biti čist u mislima, riječima i djelima!